

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2023. szeptember 7.
(csütörtök)

Földvári Tibor

JEFTE AZ ÚR BÍRÁJA

Köszöntés igéje: Zsoltár 73,25-26

Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön! Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kösziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké!

Énekek: 65,1-3; 119,1-2

Lekció: Bírák 11,29-40

Alapige: Bírák 11,29-40

Jeftén pedig lőn az Úrnak lelke, és általméne Gileádon és Manassén, és általméne Gileád Mispén, és Gileád Mispéből felvonult az Ammon fiai ellen. És fogadást tőn Jefte az Úrnak, és monda: Ha mindenestől kezembe adod az Ammon fiait: Akkor valami kijövénd az én házamnak ajtaján előmbe, mikor békével visszatérek az Ammon fiaitól, legyen az Úré, és megáldozom azt egészen égőáldozatul. És kivonult Jefte az Ammon fiai ellen, hogy hadakozzék velük, és kezébe adá néki azokat az Úr. És veré őket Aroertől fogva mindaddig, míg mennél Minnithbe, húsz városon át, és egész Abel-Keramínig nagy vérontással, és az Ammon fiai megaláztattak az Izráel fiai előtt. Mikor pedig méne Jefte Mispába az ő házához: ímé az ő leánya jött ki eleibe dobokkal és táncoló sereggel; ez volt az ő egyetlenegyje, mert nem volt néki kívülre sem fia, sem leánya. És mikor meglátta őt, megszagatá ruháit, és monda: Óh leányom, de megszorítottál és megháborítottál engem! Mert én fogadást tettem az Úrnak, és nem vonhatom vissza. Az pedig monda néki: Atyám, ha fogadást tettél az Úrnak, úgy cselekedjél velem, amint fogadtad, miután az Úr megadta az elenségiden: az Ammon fiain való bosszút. És monda az ő atyjának: Csak azt az egyet tedd meg nékem; eressz el engem két hónapra, hadd menjek el és vonulhassak félre a hegyekre, hogy sírjak szüzességemen leánybarátaimmal. És

JEFTE AZ ÚR BÍRÁJA

ő monda: Menj el. És elbocsátá őt két hónapra. Az pedig elment és az ő leánybarátai, és siratta az ő szüzességét a hegyeken. És a két hónap elteltével visszatért atyjához, és betöltötte az ő felőle való fogadást, amelyet tett, és ő soha nem ismert férfiút. És szokássá lett Izráelben, hogy esztendőnként elmentek az Izráel leányai, hogy dicsőítsék a gileádbeli Jefte leányát esztendőnként négy napon át.

Imádkozzunk!

Mennyei Atyánk, a zsoltáros az ószövetségi időben a veled való közelség lehetőségét legteljesebben a templomban, a szent sátorban élhette át minden örömeivel, hálájával. De tudjuk, hogy az ószövetségi néped is nagyon közel lehetett hozzád, hiszen te magad mondtad, hogy mennyire közel jöttél hozzájuk.

Az Úr Jézusért azonban az ő elvégeztetett váltságművéért az újszövetségi nép tagjaiként és közösségként mi mégis még mélyebben tapasztalhatjuk ezt a titkot. Köszönjük, hogy a testünk is templom lehet meg a közösségünk. És áldunk, hogy a teveled való közösségben meg az egymással való szeretetközösségben a gyülekezeti istentiszteleten különösen is tapasztaljuk ezt.

Hálát adunk neked, hogy így hét közben is újra meg újra együtt lehetünk a te jelenlétedben.

De köszönjük a mögöttünk levő munkanapoknak is minden örömét.

Hálát adunk, hogy elindulhattak az itteni gyülekezeti hittanórák is. Áld meg, kérünk, a gyermekek között szóló igéket is így csütörtök délutánként.

Hálát adunk neked, hogy te segítettél a pedagógusoknak, diákoknak is elkezdni az új tanévet.

Köszönjük neked, hogy a munkában is, a hétköznapi munkánkban mindig megkapjuk az elég erőt. Ha pedig elfáradnánk, köszönjük, hogy lelkiekben megerősítesz.

Kérünk téged arra, hogy most is a te jelenlétedben hadd tudjunk megpihenni és elcsendesedni. Szeretnénk rád figyelni. És munkálkodjál bennünk, hadd lehessen az életünk még szentebb, még odaszántabb teneked.

Áldunk, hogy az Úr Jézus megtartónk és drága példánk is ebben. Órá tekintettel hallgasd meg könyörgésünket is, kérünk.

Ámen.

Igehirdetés

A Károli bibliánkban ennek a drága bibliai könyvnek az első és az utolsó versei mindenképpen meghatározók. Mondtuk ezt már igemagyarázatokban, hogy a bírák korának lelki hátterét is bemutatja az utolsó versben a kijelentés midőn ezt mondja: „Ebben az időben nem volt király Izráelben; azért mindenki azt cselekedte, ami jónak látszott az ő szemei előtt” – és az ő kisbetűvel van. És azt is említettük már, hogy ha nagybetűvel lenne, akkor ez a bibliai verse egy csodálatos kijelentés arról, hogy a bírák korában mindenki, a vezetők is meg a nép is felnőttek és gyerekek is azt cselekedte, ami kedves volt a nagybetűs Ő, azaz az Úr szemei előtt. De sajnós kisbetűs ő-vel kell fordítani.

Viszont akkor is igaz, ami az első versben megfogalmazódik ebben a könyvben. Így indul: „És lőn Józsué halála után, hogy...” – valami történik. A történeti könyvek leírásában az ’és lőn’, ’és történt’ kifejezés azt hirdeti, hogy ez itt az Úr cselekvése története, tehát üdvtörténet leírása. És lehet, hogy a kor jellemzője olyan, amilyen, a szabadoság, a családi életben meg az állami szférában is, de akkor is az Úr munkálkodik és amit tesz, az üdvtörténet. Halad előre Isten műve, Isten munkája pontosan azért is, hogy legyen majd király Izraelben és ugye ez a király a legvégén az Úr Jézus személyében lesz felismerhető.

Jefte kisbetűs ő vagy nagybetűs ő-vel elmondhatóan élte a hétköznapi életét? A bibliamagyarázóknak is, de Pasaréten is sok lelki testvérnek, fiatalnak is kérdés ez. Nekem is.

Egy személyes élményemet hadd osszam meg veletek. A Filemon ifisekkel indulásuk utáni egyik évben elmentünk egy közös hétre nyáron táborozni. És estefelé pihengettünk, és az egyik lány fölthette a kérdést, hogy: – Most akkor Jefte megáldozta a lányát vagy nem áldozta meg? Ez a történet hogy is van, Tibor? És akkor csak biblia volt nálunk, és elkezdtem gondolkodni, elkezdtem együtt vele bibliát tanulmányozni. És azóta is, emlékszem, hogy milyen sok áldott üzenet fogalmazódott meg nemcsak a bibliai ismeret szempontjából, hanem személyes, hívő életünk számára is fontos, fiatalok számár is fontos üzenet szempontjából.

Nem mindegy, hogy Jeftét kinek tartjuk, milyennek tartjuk a történet leírásában. A készülés során több angol nyelvű kommentárt is megnéztem, nemcsak kíváncsiságból, hanem szerettem volna az ígét jól érteni, és az egyik nagyon megdöbbenett, mert végig, mindennel kapcsolatban negatívan beszélt Jeftéről. Annyi volt csak a pozitív, hogy a bírák korában meg lehet érteni, hogy Jefte is úgy élt, ahogy. Mindenképpen, a szó szoros értelmében, megáldozta a lányát e kommentáríró véleménye szerint. Többen voltak olyanok, akik Jeftének a tetteit pozitívan értékelték, de a lánya megáldozása történeti mozzanatát negatívan, ők is szó szerinti értelemben – most mondom nagyon csúnya szóval – emberáldozatról szóltak, és így értették a kijelentést. És nem tudom, hogy amikor te olvastad ezt az ígét vagy gondolkoztál Jeftén, te hogy gondold, hogy gondoltad az értelmezésben, hogy valóban Jefte megáldozta a lányát, vagy nem áldozta meg, vagy ha hallgattál igehirdetéseket, te mire jutottál.

Azt is hadd emeljem ki természetesen, hogy több írásmagyarázó is – az egyiket majd fogom is említeni – arról beszél, hogy nem feltétlenül szó szerint kellett érteni és kell érteni ebben a kijelentésben a megáldozást. Lehet lelki értelemben is – én majd erről szeretnék szólni bővebben.

De ami ennél még fontosabb, hogy Jefte élete is, meg Jefte lánya élete is – a Bírák könyvében az első meg az utolsó vers szempontjából nagyon fontos elmondani – azért mégiscsak az Úrra mutat. És nekem ezt lett fontos, hogy Jefte tettét, meg a lányának a tettét – mert ő is cselekszik – hogyan lássuk az ő Uruk szempontjából. Milyen Jefte Ura, akinek a szemei előtt mindenképpen történnek az üdvtörténeti események? Nem csupán, hogy mit tesz az Úr, hanem milyennek mutatja be ebben a kijelentésben is az ő szolgáját. Mert ami-

kor a szentíróval leírhatja ezeket a történeteket, akkor az Úr valamilyen módon mégiscsak értékkel, és ez fontos, hogy az Urat láthatjuk, akinek a szemei előtt zajlik minden. És ha esetleg valami olyasmi történik Jeftével is, ami nem kedves az Úrnak, ami nem az ő törvénye szerint való, akkor is hogyan lássuk meg abban is az Úr kegyelmét.

Lehet, hogy a bírák, az ő szolgálói vétkeztek. Ma kezdtük el olvasni Sámson történeteit. Emlékeztek, Sámson is mennyi mindenben nem volt az Úr eszköze, de akkor is Sámson élete is az Úrra mutatható. És én szeretném előttem ma azt megmutatni az ige alapján, hogy Jefte is, meg a lánya is valóban menynyire mutat az ő életükkel, gondolkodásukkal, egész tettükkel arra az Úrra, aki Isten népének drága megtartója, és aki elfogadja az áldozatot, elfogadja az övéi áldozatát. Most tudatosan nem mondom ki, hogy szó szerint vagy jelképesen értelmezve lássuk esetleg ennek a történetnek a végét. Egy biztos, az Úr elfogadta az áldozatot. Ez az értékeléséből látszik. Szokássá lett Izraelben, hogy Jefte lányának a tettét dicsőítsék. Ez az értékelés mutatja, hogy valami, ami történt, mindenképpen kedves volt az Úrnak, kedves volt az Úr szemei előtt.

Először azt nézzük meg, hogy Jefte hogyan mutatkozik meg, mint aki az Úr Lelke által választott és vezetett bírása az Izrael népének, hogyan is az Úr eszköze, milyen tettében. Aztán pedig meglátjuk és megvizsgáljuk, hogy Jeftének a cselekedete a fogadása megtartásánál hogyan mutat az Úrra szintén.

A megelőző jó néhány versre csak utalni szeretnék, ha valamelyikőtök nem olvasta esetleg ezt a történetet a kalauz szerint, mert másképp haladsz a biblia-olvasásban, otthon majd este érdemes elolvasni, én most csak utalni szeretnék. Mindenképpen úgy indul, ezt azért felolvasom: „a Gileádból való Jefte pedig nagy hős volt”. Ugyanakkor kiderül, hogy az édesanyja miatt, az édesanyja származása miatt megvetett lett annyira, hogy a családja, féltestvérei elűzték. De aztán, amikor az Ammon fiai megtámadták Izraelt, akkor mivel tudták róla, hogy ő nagy hős, nagy harcos, tőle kértek segítséget Gileád vénei. Meg is egyeztek, és így Jefte vállalta a feladatot.

Nagyon fontos, hogy ezekben a szakaszokban, szakaszrészekben végig ott van az Úr jelenléte. Majd nézzétek meg nagyon, újra meg újra előjön, hogy valami az Úr jelenlétében történik, az ő személye tudatában. Még az a tárgyalás is jó hosszú versekben le van írva, hogy Jefte és az Ammon fiai vezetője, vezetői hogyan tárgyaltak – Jefte kereste a békét – és ott is az Úrra utal végig. De mégiscsak harcra került a sor. És amikor elindul a harcra – és itt kezdtük el a felolvasást a 29. versstől –, látszik, hogy az Úr Lelke megnyugodott Jeftén. Ez egy szokásos, ebben a könyvben szokásos kifejezés: „Jeftén pedig lőn az Úrnak lelke”. Gedeon is megtapasztalta ezt. Sámson is. A bírák, amikor az Úr eszközeivé lesznek, az isteni üdvtettek végrehajtásában különösen is a helyükön lesznek, akkor mindig itt van ez a kifejezés. Jefte elindul tehát a harcba és az Úr Lelke által vezetett emberként nemcsak harcba indul, hanem fogadást is tett az Úrnak a győzelemre vonatkozóan.

Itt szeretném nagyon kiemelni nektek, hogy a Károli fordításban valamiről olvasunk. Így mondja: „Akkor valami kijövendő az én házamnak ajtaján előmbe,

mikor békével visszatérek az Ammon fiaitól, legyen az Úré, és megáldozom azt egészen égőáldozatul.” De tény, hogy nemcsak valamire gondolhatott Jefte, hanem valakire is. Az ősi héber nyelven a jelentés szempontjából elsődlegesen leginkább valakire lehet gondolni mindenképpen. Vannak is olyan angol fordítások, ahol itt valaki szerepel. Ebben benne van, hogy nemcsak állat, hanem ember is lehet, akit az Úrnak akar Jefte szentelni, amikor ezt a fogadalmat teszi. Egy biztos, hogy a felajánlása nem valami kistílú volt, hanem azt mondta ki, hogy bármi is lesz az, vagy bárki is lesz az, az Úré legyen.

Egy bizonyos C. F. Keil nevű német származású, de angolul is író kommentárírónak a nevét hadd említsem. Ő kiemelte azt is, hogy az egész fogadalomtételnek a leírása arra utal, hogy Jefte a fogadalomtétel végbemenetelét is tulajdonképpen Istenre bízta. Bármi vagy bárki kijön – ez majd az eseményekből kiderül –, de Jefte számára nem volt kérdés, hogy mindent az Úr irányít. Ezért az, hogy majd a fogadásomnak a végbevétele hogy lesz, ez is az Úrtól függ.

Itt lett nekem fontos, hogy Jefte nemcsak a győzelem kérdését bízta az Úrra, hanem az ő fogadásának, az összes fogadalomtételének is minden részét az Úrra bízta. Döntsön majd az Úr. Ebben az is benne lehet, hogy a lányára is gondolhatott – mert kiderül a folytatásból, hogy van egy lánya –, de egy biztos, majd ki fog derülni. Semmiképpen sem hirtelen felindulásból döntött ő, elhamarkodottan. És az is biztos, hogy nem a törvény ismerete nélkül mondta ezt a fogadalmát – vannak írásmagyarázók, akik ugyanis ezt mondják. Éppen az Ammon királyával való tárgyalásánál nagyon jól látszik, hogy Jefte ismeri, jól ismeri azokat a kijelentéseket, amelyek ott vannak a mózesi igékben meg a folytatásban is.

Jefte hosszabb ideig ugyanúgy portyázott különböző emberekkel, mikor elzavarták otthonról – mint ahogy Dávid is –, és vannak magyarázók, akik azt mondják, hogy biztos elfeledte az izraeli hitet és az Isten törvényét. De hát Dávid példája is mutatja, hogy ő, amikor Saul üldözte és portyázott Dávid is, Dávid hűséges maradt az Úrhoz és a törvényéhez – többször is utal erre az ige. Jefte egész beszéde és viselkedése arról beszél végig, hogy ő nagyon is jól tudja, mit jelent az Úr törvénye.

És szeretném nagyon aláhúzni nektek – ez számomra most lett így fontos –, hogy tulajdonképpen az ő mérhetetlen szomorúsága, fájdalma is, amit érez, amikor kiderül, hogy a lányom lesz az, akit az Úrnak kell szentelni, azt igazolja, hogy mennyire komolyan gondolta, amit kimondott az Úr előtt. Ugyanis ő nagyon is tudta és tisztelte az Úr törvényét. Számomra furcsa is volt olvasni azokat a sorokat, amikor az írásmagyarázó végig azt akarta igazolni, hogy Jefte mennyire negatív figura az egész eseménysorozatban. Épp az ellenkezője látszik és látszott is mindig számomra ezt a bibliai történetet olvasva. Jefte szomorúsága, fájdalma is azt igazolja, hogy igen, ha a hívő ember fogadást tesz az Úrnak, nagyon komoly, mély fogadást, annak lehetnek nehéz, néha szomorúnak érezhető következményei is az életére.

És ebben szeretnék is egy egyszerű példát mondani. A szocialista rendszerben – ezt már mondtam is nektek – otthon, Tápiószőlősen lehetett tartani hit-

tanórákat az iskolában. Lelkipásztorunk, Álmos bácsi ezt el tudta intézni. De ez csak úgy működhetett, hogy év elején a szüleinknek be kellett menni az iskolai bizottság elé és ott minden évben meg kellett küzdeni, hogy akkor ők be akarnak bennünket íratni a suliba. Bátyáim is meg én is, mi örültünk annak, hogy hittanra járhatunk. De ha nem örültünk volna neki, mert azt mondtuk volna, hogy de hát akkor egy csomó hátráltatás, lenézés ér az iskolában, hogy miért járunk mi hittanra, miért járunk mi templomba – nem volt ilyen, de lehetett volna. De ha a szüleink ragaszkodnak, hogy márpedig mi megígértük a keresztelőtökkor, hogy hitben neveltetünk, nektek hittanra kell járni akkor is, ha nem akartok, akkor is, hogyha emiatt titeket bántás ér, mivel a szülők hoztak egy döntést, ennek a döntésnek gyerekeként át kellett, hogy éljük minden hatását. Az az Úr ajándéka, hogy mi úgy éltük meg ezt, hogy mi örültünk, hogy hittanra járhatunk és azért túl nagy bajnak nem voltunk kitéve, de azért volt bizonyos megaláztatás is. De keresztelőn fogadalmat tettek, és ha a szocialista rendszerben is lehetőség van hittanra íratni a gyermeket, akkor beíratjuk.

Lehetne több példát is mondani – most hadd ne mondjak több példát számotokra –, amikor újszövetségi időkben is az Úrnak tett fogadalom, eskü, nem biztos, hogy mindig azt jelzi, hogy mindig örömteli pillanatok vannak, mindig csak jó oldala van ennek. Van, amikor érezni lehet az áldozatos szeretet érzését az Úr iránt is, ha valamit neki megfogadunk.

Az a kérdés a bibliai történet szempontjából – és minden kommentáríró igazából erre fókuszál, amikor a Jefte történetének a végső szakaszához érnek –, hogy akkor szó szerinti értelemben lett az Úré ez a lány és megáldozta őt egészen égő áldozatul, vagy sem. Ugyanis ezt az ószövetségi törvény nyilvánvalóan tiltotta. A filemonos lány is azért kérdezte meg, hogy most akkor megáldozta-e Jefte a lányát, mert hát a bibliában ő is tudta, hogy ezt így nem lehet. És ezért is van az, hogy mindegyik kommentáríró a modernnek közül, akik úgy értelmezik és ezt húzzák alá, hogy itt a szó szoros értelmében egészen égő áldozatul meg lett áldozva ez a lány, kiemelik, hogy Jefte egy olyan korban él, amikor sok mindent lehetett csinálni és ezzel próbálják menteni Jefte ezt a negatív tettét.

Az is biztos, hogy még a pogány népek között is gyermekáldozat csak akkor volt, amikor azok a népek nagyon súlyosan és mélyen voltak a lelki, erkölcsi fertőben. A kánaáni népek között is megjelent, a Baál-kultuszban is megjelenhetett a gyermekáldozat, de akkor és csak akkor, amikor nagyon mélyen és erkölcsileg hihetetlen nagy gonoszságban voltak.

Nem tudom, arra emlékeztek-e, hogy júdai királyok idején Akház és Manassé – ez az Úr Jézus születése előtti 7. század –, amikor bevezették ezek a királyok, júdai királyok, tehát a déli országrész, a dávidi ősök uralkodói a Molok bálványkultuszt, és a Molok bálványkultuszban ott volt a gyermekáldozat bemutatása. De az ószövetségben látszik, hogy amit az Úr a mózesi törvényben is tilt, az még a pogány népek között is tényleg ritka volt.

Azok, akik szó szerinti értelemben veszik – lehet így is, hadd húzzam alá nektek. Ismertek, én szeretem mindig kimondani szószéken is, hogyha az igé-

nek az értelmében nyelvtanilag valami megáll, de számomra nagyon régóta már egyre inkább az a megerősödött látás, hogy sokkal közelebb vagyunk az ige valódi jelentéséhez – és mondom mindjárt az érveket is –, hogyha itt lelki értelemben vesszük azt a mozzanatot, hogy megáldozom őt egészen égő áldozatul. Mert az egész Ószövetségben is meg az újszövetségi kijelentésben is láthatjuk, hogy a szó lelki értelmében is van szó egészen égő áldozatról.

Egyet hadd mondjak még ehhez: az egészen égő áldozat az egy minősített kifejezés. Ez arra utal, amikor teljesen el kellett égetni az áldozati állatot, amikor állatot áldoztak. Minden részét az Úrnak kellett feláldozni. Ebben benne volt, hogy ez az állat az Úré, vagy ami miatt ez az állat feláldoztatott egészen, aki feláldozza, az a valaki is az Úré teljes mértékben és ezt mutatja, hogy mindene elég az áldozatnak. Más áldozati szertartásos mozzanatoknál valamelyik része megmaradhatott, azt meg is lehetett enni, a húsból a papoknak adni, de az egészen égő áldozat azt jelentette, hogy teljes mértékben az Úrhoz tartozik valaki. És ilyen értelemben használja valóban az Ószövetség is ezt a gondolatot, és látszik más helyen is a bibliában, hogy lelki értelemben, amikor valakinek az élete, az egész élete az Úrnak lett szentelve, és az Úrnak szentelt élet azt is jelentette, hogy neki szolgált.

Gondolhatunk arra is, amikor Annának nincs gyermeke. És emlékeztek, úgy imádkozik az Úrhoz, hogy ha fiúgyermeket adsz, egész életére az Úrnak szentem. És amikor Sámuel, a kis Sámuel már elválasztható lett, Anna vitte is a kis Sámuelét Éli főpap elé. És vállalta azt is, ha nem lesz soha többet gyermeke. Akkor nincs gyermek, akkor a családi életben nem tudja megélni az anyai szeretetnek azt a részét, amiért imádkozott az Úrhoz. De nem az a lényeg, hogy én édesanya lehessenek, hanem ha édesanya lehetek, akkor az a gyermek legyen az Úré teljes mértékben.

A bibliai szöveg és a szöveggörnyezet szempontjából a lelki értelemben való megáldozás igei üzenetét szeretném elétek tárni, és ebben megmutatni, hogy Jefte lányának az élete, az Úrnak szentelt élete tényleg arra mutat, hogy ki is az az Úr, akinek ilyen bírása van, mint Jefte, és még a lánya élete is hogyan mutat ennek az Úrnak a szeretetére, kegyelmére, megtartó voltára. Az Úrnak teljesített fogadalma Jefte életében hadd mutasson az Úrra.

Jeftének a fájdalma, ez a mérhetetlen mély fájdalma akkor is igaz, hogyha teljes mértékben meg kell áldoznia a lányát, tehát szó szerinti értelemben megáldozza, de akkor is, hogyha föl kell ajánlani az Úrnak, és a lány szűzen marad és az Úr szolgálatába fog állni, hiszen nem volt több gyermeke.

Nagyon beszédes lett nekem, ahogy a lánya bátorítja az édesapját és vigasztalja. Így olvastuk: „Atyám, ha fogadást tettél az Úrnak, úgy cselekedjél velem, amint fogadtad, miután az Úr megadta az ellenségiden: az Ammon fiain való bosszút.” A lánya arról beszél: – Hát ha az Úr megadta a győzelmet, győzelmet adott az Úr, akkor az Úrnak a személye, az ő győzelme meg az ő dicsősége hadd ragyogjon fel abban is, amivel kapcsolatban fogadást tettél. Ne csak a győzelme az Úrnak, hanem a te fogadásod teljesítése is mutassa, hogy milyen hatalmas Urunk van, és ő a győztes, ő dicsőíttessék meg.

Anna is, amikor vitte Sámuelét Élinek, akkor elmondta, hogy: – Én ezért a fiúért imádkoztam, főpap, és az Úr megadta és ő szolgálja az Urat. Bárki, aki látja Sámuelét is ott a főpap mellett meg a szent sátorban szolgálatban kicsi gyermekkorától fogva, lássa meg, hogy kicsoda a mi Istenünk. Imameghallgató, dicsőséges Úr. Jefte az ammonitákat győzte le bíráként. De mivel tette ezt a fogadalmát, ezért aki vagy ami először kijött a házából – és jelzem nektek, hogy ha belegondoltok, házból kijönni nem az állatok szoktak alapvetően, hanem személyek, mert nem a házam kapuján, hanem a legbelső házamból –, ami vagy aki kijön, az legyen az Úrnak szentelve. És az Úrnak lett szentelve.

És a végén olvassuk, hogy szokássá lett Izraelben, hogy megemlékeznek arról, hogy mi is történt Jefte lányával. Azaz Jefte fogadalma hogyan is lett beteljesítve, mit is jelentett ennek a családnak ennek a fogadalomnak a teljesítése. De akkor mindenki arra is emlékezhetett, hogy ez azért történt, mert az Úr szabadítást adott az Ammon fiaitól, mert az Úr szabadító Istenünk.

A két hónapos siratása a szüzességének vagy lányságának a barátnőivel ott a hegyekben szintén azt erősíti inkább és az a természetes gondolat, hogy siratják a lánynak a szüzességét és nem a meghalását kell siratni. És az is fontos, hogy a szüzesség siratása, a lányság siratása elvonulva. Ezt a férfiak, a fiúk, de még az apa se hallja. Távol a hegyekben.

És amikor visszajön, akkor betölti az édesapa az ő fogadalmát rajta. De a fogadalom teljesítésének a leírása is beszédes. Nekem annak idején a filemon ifis lánnyal beszélgetve is ez rögtön szemet szúrt, hogy betölti a fogadalmát, ahogy itt olvassuk, és ott van a végén ez a megjegyzés: „és ő soha nem ismert férfiút”.

Itt a 39. versben az édesapa cselekvése, himnemben levő állítmányi jelentés, hogy ő hogy tölti be a fogadalmát, amit fogadott, aztán ennek a lezárása egy nőnemű kifejezéssel, hogy a lány mit tett: nem ismert férfit. És ez a megjegyzés, ez a szüzességére akarja a hangsúlyt tenni, nem a halálára. Egy életen át szűznek maradni, mert az Úrnak lett szentelve. Ez a természetesebb jelentése. Az ősi nyelveken is megvannak ezek a lehetőségek, hogy valaminek van egy természetes jelentése, ettől el lehet térni, de akkor ez általában a szövegkörnyezetből ki is derül.

És az is fontos – és ezt hagytam majdnem a végére –, hogy figyeljétek meg, amikor leírja, hogy hogyan teljesült ez a fogadalom, akkor csak ennyit ír: „és betöltötte az ő felőle való fogadást, amelyet tett”. És nem azt írja utána: és megáldozta a lányát egészen égő áldozatul. A hiányból jobb nem érvelni, és én nem is akarok érvelni, inkább a hangsúlyt akarom arra tenni számotokra, hogy „betöltötte az ő felőle való fogadást, amelyet tett”. Mi alapján tudta az édesapa, hogy akkor, ha a lányomat kell megáldozni egészen égő áldozatul a törvény szerint, akkor mit kell tennem? Ezt honnan tudhatta Jefte? Hát Isten törvényéből. És Isten törvényének vannak rendelkezései, amelyek egy ilyen helyzetben is teljesen világosan megvalósíthatók. Jefte az Úr törvénye szerint járt el.

Mózes 3. könyve 27. része – ez az utolsó rész a Mózes 3. könyvében – arról szól, hogy ha valaki fogadást tesz az Úrnak, a fogadalmát hogy kell teljesí-

teni. Milyen összeget kell fizetni, hogyha emberekkel kapcsolatos fogadalomtétel, ha állatokkal, ha mezővel, ha házzal kapcsolatos. Megvan, hogy mit kell az Úrnak adni, vagy esetleg bizonyos dolgokat hogyan lehet megváltani a fogadalomtétel szempontjából. De hallgassátok meg, hogy mennyire szigorúan és mennyire határozottan fogalmaz azzal kapcsolatban, amikor valaki a fogadásában az Úrnak akar teljesen szentelni valamit, mint ahogy Jefte is mondta, hogy bármi vagy bárki az Úrnak szenteltessék. És ezzel kapcsolatban így van a 28-29. versekben: „De semmi, amit valaki teljesen az Úrnak szentelt, mind abból amije van, akár ember vagy barom, akár mezei birtokából való, el ne adassék, és meg se váltassék; minden, ami teljesen néki szenteltetett, igen szentséges az Úrnak. Senki, aki teljesen az Úrnak szenteltetett az emberek közül, meg ne váltassék, hanem halálra adassék bizonynyal.” És első olvasásra úgy tűnik, mint hogyha akkor embereket meg kéne áldozni, halálra kéne adni. Ez a kifejezés, hogy „halálra adassék bizonynyal”, ez ebben a részben beszédes. Itt nincs megváltási lehetőség: meg kell halni.

A bibliai kijelentés szerint, a mózesi ígék szerint kik azok, akiknek meg kellene halni bizonynyal. Például az elsőszülöttek – emlékeztek. Egyiptomban meghaltak az elsőszülöttek, akiknek a családjában nem volt ott a vér. Viszont Izrael népe elsőszülöttei életben maradhattak. De a Mózes 2. könyve 13. rész 13. versében – könnyű megjegyezni – kiemelte az Úr, hogy igen ám, de akkor az elsőszülötteket valamilyen módon meg kell váltani, valaminek történni kell, mert az elsőszülötteknek is meg kellett volna halni. És mi volt a lehetőség? Minden elsőszülött az Úré. Tehát amikor elsőszülött fiú született a családba, akkor egy bárányt egészen égő áldozatul föl kellett áldozni az Úrnak. Meg a léviták is azért kerültek az Úr szolgálatába, mert az elsőszülöttek az Úréi. Szentségesek az Úrnak. Az elsőszülötteknek is halállal kell meghalni. De nem kell meghalni, mert az Úr ad, ilyen értelemben ad megváltást.

Amikor itt a Mózes 3. könyve utolsó részében az említett két versben azt mondja az Úr, hogy nagyon szentséges az Úrnak az, amit neki fogadtak és hozzá tartozik – „halálra adassék” –, ez például a háborúban is azt jelentette, hogy amikor Józsué idejében mentek honfoglalásra, akkor azokat a népeket, amelyeket az Úr ítélni akart, nem lehetett életben hagyni, halálra kellett adni, mert az Úr ítélete szempontjából ők már csak az Úréi, nem lehetett megmaradniuk. Ákán sem maradhatott életben. Ő is elvett a szentelt dolgokból, és az olyan súlyos bűn volt, hogy az ő élete is meg a családja is ennek a súlyos következményeit hordoznia kellett. Itt a szó szoros értelmében is meghaltak.

De az elsőszülöttekkel való isteni rendelkezések meg a fogadástételekre vonatkozóan itt a 27. részben a Mózes 3. könyvében a végén az Úr szava arra utal, hogy aki nagyon szentségesen az Úré, azzal valaminek történni kell.

És látszik a történeti leírásokból, hogy az asszonyok között is voltak, akik az Úrnak szenteltettek. Sámuel is az Úrnak szenteltetett. Éli főpap fiai súlyosan vétkeztek. A Sámuel 1. könyve 2. rész 22. verse szerint paráználkodtak azokkal az asszonyokkal, akik az Úr háza bejáratánál szolgáltak. Ez súlyos, az egyik leg-súlyosabb bűnük volt ezeknek a fiúknak. De az igei üzenet szempontjából hadd

JEFTE AZ ÚR BÍRÁJA

húzzam nektek alá, hogy azok az asszonyok az Úrnak voltak szentelve teljes mértékben, és amit Éli fiai velük tettek, ezért volt annyira súlyos bűn. Ezért is. Nemcsak a parázñaság miatt, hanem ők szentek voltak az Úrnak. És a Mózes 2. könyve 38. rész 8. versében is olvassuk, hogy kik azok, akik a szent sátor valamelyik eszközéhez adtak tükröket, hogy elkészülhessen az az eszköz, és olyan asszonyok, akik a szent sátor szolgálatába majd beálltak, az Úrnak szentelt asszonyok voltak ők is.

És azt se felejtsük el, hogy az Úrnak tetszett, hogy amikor ő valóban ki-mondta Ábrahámnak, hogy a fiadat meg kell áldozni a szó szoros értelmében, de a végén mégsem az történt, hanem ott Izsák helyett egy áldozati állat lett a szó szoros értelmében megáldozva.

És amikor bemutatja tehát, ott Jefte elvégezte azt a fogadást, amit tett az Úrnak, ő betöltötte, megcselekedte, és az igei értelem szempontjából ez lehetett lelki áldozat is ilyen értelemben, akkor így olvassuk a végén: „És szokássá lett Izráelben, hogy esztendőnként elmentek az Izráel leányai, hogy dicsőítsék a gileádbeli Jefte leányát esztendőnként négy napon át.” „A gileádbeli Jefte leányát”, a leányon keresztül Jeftét, Jeftén keresztül pedig az az Urat, akinek ez a leány megáldoztatott a szó lelki értelmében. Az Úrnak lett szentelve, szűz maradt és az Úr szolgálatába állhatott. Ennek a részletes leírására nincs szükség. A Szentírás többi igehelyei alapján elgondolható, hogy ő hogyan lett az Úr szolgálója. Jeftének, úgy tűnik, hogy nem lehetett több gyermeke, és Jefte számára ezért volt nagyon nagy áldozat.

De számomra az egész történet szempontjából mégsem Jefte szomorúsága a hangsúlyos, hanem az is azt jelezte – és inkább így látom már ezt a történetet mostantól –, hogy mennyire komoly volt az a fogadalom, amit ez a bíra tett az Úrnak. És az Úr ezt komolyan vette, és az Úr megengedte, hogy az ő szolgálója nagyon nagy áldozatot hozzon. És ha belegondoltok, minél inkább szeretjük az Urat, annál inkább érezhetjük mi is ezt, hogy szeretnék az Úrnak áldozatot is hozni. De nem kicsit, hanem nagyot. Hogy lehet, hogy még fáj is valami, amit én megteszek az Úrért, de megteszem, mert annyira szeretem az Urat. Jeftének az életében én ezt az áldozatot látom a történetleírás alapján. És bárki, aki őrá gondol meg a lányára, az Urat magasztalhatja.

Az Úr Jézus, ugye, megáldoztatott. De nem olyan értelemben áldoztatott meg Jézus a szó szoros értelmében, hogy elégették az áldozati oltáron – emlékeztek –, hanem ő megáldoztatott a kereszten. A szó lelki értelmében ő is megáldoztatott, noha ennek a szó fizikai értelmében, szó szerinti értelmében is lett súlyos halála, nemcsak testi, hanem lelki halála is. És az Úr Jézus áldozatáról is úgy beszél az ige, hogy ez azért is történt, hogyha esetleg mi, az ő népe vétkeznénk akár még a fogadásaink miatt is, valamelyik fogadást mégse tettük meg, nem vettük komolyan az áldozatot, akkor erre lehet bocsánat és szabadítás. De még inkább hadd húzzam nektek alá: lehet komolyan venni Jeftéhez hasonlóan a fogadalomtétel megtartását.

A házastársi fogadalomban, amikor esküt tettek, ott is vannak nehézségek is meg könnyebb dolgok. És egy házassági fogadalom megtartásában is lehet,

hogy áldozatos szeretetet kell megélni a társam iránt meg az Úr iránt. És látják mások ezt a hűséget, Jézusért mi meg tudunk tartani fogadalmakat, esküket, látják a hűséget és az Urat magasztalják vagy megtérnek az Úrhoz. Még a hitetlen férj is – ugye, mondja Péter 1. levele 3. része –, még a hitetlen férj is ige nélkül is megnyerethetjük, amikor látja a hívő feleségének az életét. Nem hall Jézusról, de látja az életét, ahogy áldozatosan szereti a nagyon nehezen szerethető még hitetlen férjét.

Amikor veszélyes hivatásban levő hívő ember, rendőr, katona, ő fogadalmat tesz. Hallottuk, a fiatal rendőrt, mátészalkai rendőrt – láttam is az édesanyját, ahogy most Mátészalkán voltam a kórházban – megölték a szolgálat teljesítés közben. Ha egy hívő ember fogadalmat tesz egy veszélyes hivatásban, milyen áldozatot hozhat ő is a hivatása szempontjából. A presbiterek is tesznek esküt és fogadalmat majd, meg tettek is. És ott is lehet arról szó, hogy fájdalmas áldozatot hozok a gyülekezet iránt érzett szeretetből meg természetesen az Úr iránti szeretetből. És lehetne sorolni.

Nem azon van a hangsúly, hogy hol és miben teszünk esetleg mi is fogadalmat, súlyos fogadalmat is akár, hanem hogyha teszünk, ezzel is megerősítve valamelyik döntésünket, szavunkat, akkor ez járhat áldozattal az Úr iránt. De ez az áldozat, még ha fájó is, mégis az Úrért végzett és az Úrnak szóló, és ebben dicsőítetik az Úr neve.

Efézusi levél 5. rész 1-2. versével zárom, Jézus is így élte meg: „Legyetek annakokáért követői az Istennek, mint szeretett gyermekek: És járjatok szeretetben, miképpen a Krisztus is szeretett minket, és adta Önmagát miérettünk ajándékkul és áldozatul az Istennek, kedves jó illatul.” Mi így járhatunk és így élhetünk.

Jefté és Jefté lánya is Jefté Urára mutatott, nemcsak a háborús győzelem során, hanem a fogadásteljesítés által is.

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, magasztalunk, hogy a Bírak könyvében is láthatunk téged dicsőségesnek, hatalmasnak, szabadítónak.

És köszönjük, hogyha sok hamisság is volt abban a korban, szabadosság, te akkor is készítetted a nagy üdvtervedet, végbe vitted, és mi ez után lehetünk már itt.

Szeretnénk megköszönni, amikor nekünk is segítettél az áldozatos szeretet megélésében akkor, amikor nem is volt olyan egyszerű. Bocsásd meg, kérünk, amikor esetleg a szomorúság lett úrrá rajtunk a kishitűség, és ezért mégsem tettünk valamit, amit megfogadtunk neked. De áldunk, hogy az Úr Jézusért csakugyan van bocsánat, új élet. És ebben az új életben szeretnénk valóban járni is az Úr Jézus követésében.

Kérünk arra, hogy amikor hívő emberek vállalnak veszélyes hivatást, amikor a te néped tagjai vállalnak ebben a világban is olyan szolgálatot, munkát, hivatást, ahol rólad tehetnek bizonyosságot, álljanak ők is a helyükön. Adj olyan világi vezetőket nekünk, akik Jeftéhez hasonlóan igyekeznek téged követni.

JEFTE AZ ÚR BÍRÁJA

És köszönjük, hogy a presbiterválasztásra is gondolhatunk most egyszerűen úgy, hogy legyen továbbra is olyan presbitériuma a gyülekezetünknek, akik készek áldozatot is hozni teérted először, és miértünk is. És hadd köszönjük meg azokat, akik így élhették eddig az életüket ebben a szolgálatban.

A házasságban, a családi életben is szeretnénk kérni, hadd lehessünk mi a helyünkön. Köszönjük, hogy Jefte és a lánya szeretetkapcsolata is mutatja, milyen mély lehet a benned bízónak a szeretete a családban is. Ha vannak gondok e téren, adj ott megoldást, kérünk. És segíts, türelmesen várni a hitben még nem járó szereteteink hozzád térését.

Kérünk téged, adj szabadítást a magyaroknak, Kárpátalján különösen is, de az ottani népeknek. Hadd legyen béke, legyen fegyverszünet. Te munkáld ezt, kérünk. Ott is, a tied hadd lehessenek a helyükön áldozatot szeretetet vállalva is, kérünk.

És bocsásd meg, hogy most olyan törvények vannak ott meg olyan rendelkezések, amelyek a magyarok ellen is szólnak. Add, hogy észhez térjen az ottani vezetés. Kérünk, irányítsd így a vezetőket.

Most a csendben elmondott imádságunkat is, kérünk, hallgasd meg az Úr Jézusért.

Ámen.

Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.

Róma 12,1-2

119,1-2 ének

1. Az oly emberek nyilván boldogok,
Kik igazsággal járnak életökben,
Isten törvényére vagyon gondjok,
És aszerint élnek minden időben,
Szent bizonyágít akik megőrzik,
És az Istent szívök szerint keresik.

2. Boldogok azok is, mondom nyilván,
Akik hamisságot nem cselekesznek,
De mindenkor az Úr útáiban
Járnak és szent ártatlanságban élnek.
Mehagytad, hogy a te parancsodat,
Jól megőrizzük minden mondásodat.